

УДК 342.951:69(477)

DOI 10.36919/3041-1149(Print).9.2025.70-77

А. І. Дацьків,

аспірант кафедри права,

ПВНЗ «Європейський університет»

email: adatsjkiv@e-u.edu.ua

ORCID 0009-0001-8953-9752

ЗМІСТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ

Актуальність дослідження змісту адміністративно-правового регулювання сфери містобудування зумовлена потребою в глибокому розумінні специфіки цієї галузі державного управління, яка здійснює цілеспрямоване втручання у формування просторового середовища, передусім публічного простору, через складний комплекс норм, стандартів, правил і типових актів. Метою публікації обрано аналіз законодавчих та доктринальних джерел задля визначення об'єкта правовідносин у сфері містобудування та формулювання чіткої дефініції адміністративно-правового регулювання цієї галузі.

Методологічно дослідження базується на аналізі правових норм, наукових підходів і концептуальних моделей регулювання, що дало змогу систематизувати поняття «правове регулювання» й виокремити з нього специфіку «адміністративно-правового регулювання» у сфері містобудування як цілеспрямованого впливу держави та її органів на суспільні відносини за допомогою спеціальних правових засобів.

У статті узагальнено доктринальні позиції вітчизняних науковців щодо змісту будівельної та містобудівної діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання, що охоплює весь життєвий цикл будівництва від планування й проєктування до введення об'єктів у експлуатацію та подальшого контролю й ліцензування. Визначено, що правовідносини у сфері містобудування мають комплексний характер і виникають між різними суб'єктами державного управління, органами місцевого самоврядування та приватними особами на різних стадіях життєвого циклу об'єктів. Основний висновок полягає в тому, що адміністративно-правове регулювання містобудування є багатокомпонентним механізмом цілеспрямованого державного впливу, орієнтованого на врегулювання суспільних відносин через систему спеціальних адміністративно-правових засобів з урахуванням балансу публічних і приватних інтересів. Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому вивченні форм, методів і засобів адміністративно-правового регулювання сфери містобудування з урахуванням сучасного архітектурного та містобудівного законодавства, а також аналізі практики правозастосування щодо тлумачення та використання норм, правил і стандартів у цій галузі.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, містобудування, архітектура, правовідносини, державне управління.

Постановка проблеми. Організоване втручання у формування просторового середовища, насамперед публічного простору, становить невід'ємну частку державного управління. Норми, стандарти, правила, а також значна кількість типових актів і «шаблонів» для архітектурної та містобудівної діяльності становлять найбільш комплексний об'єкт адміністративно-правового регулювання. Мета згаданого державного втручання полягає не лише в упорядкуванні фізичного соціального простору через проєктування та забудову, але й у правовому забезпеченні балансу між приватними й публічними інтересами, між стратегічним плануванням і гарантованими правами недержавних суб'єктів – суб'єктів приватного права. Адміністративні повноваження держави у сфері містобудування містять внутрішню та зовнішню (у контексті взятих на себе міжнародних зобов'язань, зокрема щодо збереження (спільної) культурної спадщини та екологічних практик) структури нормативного впливу. Перелік останніх не є вичерпним та

охоплює, зокрема: державну профільну політику, сервісні повноваження органів державної влади, наглядово-контрольні механізми, публічні закупівлі, процедури, акти правозастосування, вимоги та стандарти, які закріплені в ряді взаємозалежних законодавчих документів.

Утім, що предметно, значна кількість механізмів і структур впливу держави на сферу містобудування ускладнює розуміння самого поняття адміністративно-правового регулювання у цій сфері. Будучи розглянутим занадто широко, вказане регулювання втрачає власну специфіку. Надмірна специфікація штучно розриває пов'язані між собою процеси та явища. Вказане зумовлює потребу в поглибленому доктринальному аналізі й обґрунтуванні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи поняття та змісту правового регулювання розроблено в працях П. Рабіновича, О. Зайчука та О. Скакун, які підкреслюють багатокомпонентність, соціальну зумовленість і владну природу цього явища. Специфіку адміністративно-правового регулювання як форми цілеспрямованого впливу держави на публічні відносини через адміністративно-правові засоби розкривають Л. Князька, В. Муцко, О. Минюк. У контексті будівельної та містобудівної діяльності найбільш ґрунтовні дослідження належать І. Миронець, А. Романенко та П. Кривошеїну, які виокремлюють системність, стадійність і контрольний характер втручання держави в просторову організацію. Окремі аспекти планування, архітектурної діяльності, нормативного наповнення та містобудівного моніторингу були предметом аналізу в працях В. Бевзенка, М. Сусак, Р. Майданика, В. Єрмоленка тощо.

Метою статті є аналізування законодавчих і доктринальних основ для визначення об'єкта правовідносин у сфері містобудування та формулювання на цій основі дефініції адміністративно-правового регулювання цієї галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розкриваючи зміст адміністративно-правового регулювання у сфері містобудування, варто звернутися до базової категорії «правове регулювання». У юридичній доктрині утвердився підхід, за яким вказане терміно-поняття (П. Рабінович) охоплює впорядкування суспільних відносин через застосування системи юридичних засобів і способів з метою забезпечення публічних та приватних інтересів [21, с. 623]. Так, О. Зайчук тлумачить правове регулювання як сукупність різноманітних форм і засобів юридичного впливу держави на поведінку учасників суспільних відносин з урахуванням об'єктивних і суб'єктивних чинників: рівня зрілості та стійкості суспільних відносин, ступеня соціальної структурованості суспільства, стану економічного розвитку суспільства, загального рівня правової культури населення та інших [7, с. 297]. О. Скакун бере до уваги як роль держави, так і вплив громадянського суспільства, не лише нормативне впорядкування, а й його реалізацію в правовідносинах [19, с. 251]. Схожу позицію зустрічаємо і в П. Рабіновича. Науковець розглядає правове регулювання як форму владного впливу, який спрямований на закріплення, охорону й розвиток соціальних зв'язків [16, с. 165]. Власні дефініції пропонують також дослідниці Л. Луць [11, с. 374] та А. Максютя [13, с. 75].

Усе ж очевидним є те, що єдиного підходу для розуміння поняття «правового регулювання» в науковому середовищі немає. Кожен із науковців акцентує на важливості певних аспектів. Узагальнення наведених авторських підходів дає змогу прослідкувати різноаспектність і методологічну залежність поняття правового регулювання. Для цілей нашого дослідження вважаємо за доцільне надати власне визначення цього терміно-поняття. Пропонуємо його розуміти як багатокомпонентний процес впорядкування соціальних відносин, який здійснюється державою через її органи та посадових осіб, а також з урахуванням втручання недержавних інституцій (суб'єктів приватного права) через застосування системи юридичних засобів – з метою узгодження публічного та приватного інтересів, формування інституційного співжиття, забезпеченого правом.

Тоді як «правове регулювання» є інститутом загального типу, то за своїм змістом він містить більш специфічні види, зокрема «адміністративно-правове регулювання» [4, с. 40]. Вітчизняні дослідники однакові в тому, що «адміністративно-правове регулювання» виступає вузькоспеціалізованою формою загального інституту правового регулювання, яка характеризується цілеспрямованим впливом держави та її органів на конкретні суспільні відносини. Незалежно від того, чи йдеться про діяльність уповноважених суб'єктів публічного адміністрування (Л. Князька), процес застосування спеціальних методів влади (В. Муцко) чи систему нормативно

закріплених методів і заходів (О. Минюк), автори конвергують навколо ключових ознак: використання норм адміністративного права та спеціальних правових засобів, методів і прийомів їхньої реалізації, участі публічних і саморегуляційних інституцій, спрямованості на захист прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, забезпечення стійкого та передбачуваного функціонування громадянського суспільства й держави [8, с. 8; 13, с. 75; 15; 20, с. 63].

У вітчизняній доктрині адміністративно-правове регулювання будівельної та містобудівної діяльності займає чільне місце як об'єкт наукових дискусій і реформаторських ініціатив. Перші ґрунтовні напрацювання належать І. Миронець (2012), яка детально окреслила теоретичні та прикладні проблеми адміністративно-правового регулювання будівельної діяльності в Україні. Дослідниця визначає будівельну діяльність як комплекс адміністративно-правових відносин, що охоплюють увесь процес від планування й проєктування до будівництва, здачі в експлуатацію, а також подальшої відповідальності за якість і гарантійного обслуговування нерухомості. Особливістю адміністративно-правового регулювання в цій сфері дослідниця називає обов'язковість ведення будівництва на підставі дозвільної документації, що формує ключову процедуру регулювання, а також ліцензування визначених видів будівельної діяльності. Значну роль відіграють системні нагляд і контроль, які мають комплексний характер: здійснюється моніторинг як суб'єктів будівництва, так і технічного стану об'єктів. Наглядові функції поділяються на безпосередні (планові та позапланові перевірки) й опосередковані (видача дозволів, ліцензування), що забезпечує всебічне правове впорядкування будівельної галузі [14, с. 31, 192].

А. Романенко (2015) розвиває цю тему, підкреслюючи потребу в удосконаленні адміністративно-правового регулювання житлової та громадської забудови. Дослідниця пропонує розуміти адміністративно-правове регулювання житлової та громадської забудови як сукупність адміністративно-правових засобів, за допомогою яких уповноважені органи публічної влади здійснюють вплив на відносини в цій сфері, що виникають у процесі виконавчо-розпорядчої діяльності держави та її уповноважених органів [17, с. 3].

П. Кривошеїн (2017) зазначає, що адміністративно-правове регулювання будівництва – це цілеспрямований вплив адміністративно-правових норм на суспільні відносини у сфері будівництва з метою забезпечення за допомогою відповідних правових засобів (принципів, форм і методів) прав фізичних і юридичних осіб безперешкодно, відповідно до норм чинного законодавства, здійснювати будівництво, жити, відпочивати й працювати в доступних, безпечних, якісних і комфортних приміщеннях будівель [9, с. 220].

Категорію правового регулювання, як слушно стверджує О. Скакун, неможливо розглядати ізольовано від сфери правого регулювання, яка зі свого боку є сукупністю суспільних відносин, які можна й потрібно впорядкувати за допомогою права та правових засобів [18, с. 491]. Для дефініціювання поняття «правовідносини у сфері містобудування» є доцільним зверненням як до аналізу термінів «будівництво» та «містобудування», так і до загальноприйнятих ознак правовідносин, що передбачають їхнє виникнення. Такими ознаками можна вважати: 1) виникнення між конкретними суб'єктами на підставі норм права; 2) характерну наявність взаємних прав і обов'язків (можна мовити як про відносини влади / підпорядкування, так і про рівність сторін залежно від сингулярної ситуації); 3) індивідуалізований характер правового зв'язку та похідність від суспільних відносин.

Законодавчо закріплені визначення поняття «будівництво» здебільшого зводяться до технічних характеристик процесу спорудження, реконструкції чи ремонту об'єктів, однак вони не охоплюють повноти юридичного змісту правовідносин, що виникають у сфері містобудування, хоча й вказують на їх первинну ознаку – зв'язок із процесами створення / зміни / знесення об'єктів у просторі [1; 2; 6, с. 392]. Додатково Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» деталізується життєвий цикл будівництва, який, зокрема, охоплює отримання замовником або проєктувальником вихідних даних, розроблення проєктної документації, отримання дозвільних документів для виконання підготовчих і будівельних робіт, прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, їх державну реєстрацію як об'єктів права власності. Тобто категорія містобудування в такий спосіб розширюється та змістовно наповнюється стадійністю, за якою

створюються об'єкти містобудування та стають об'єктами цивільних прав, що формує другу ключову істотну ознаку згаданого вище поняття. Аналогічний підхід реалізує В. Бевзенко, який, розкриваючи поняття публічного будівельного права України, зазначає, що спеціальні норми останнього упорядковують суспільні відносини за участю адміністративних органів щодо будівництва об'єктів, введення їх в експлуатацію та державної реєстрації речових прав на ці об'єкти [10, с. 54].

Законом України «Про основи містобудування» надано визначення поняття «містобудування». Останнє подається як цілеспрямована діяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, громадян, об'єднань громадян щодо створення та підтримання повноцінного життєвого середовища, яка охоплює прогнозування розвитку населених пунктів і територій, планування, забудову та інше використання територій, проєктування, будівництво об'єктів містобудування, спорудження інших об'єктів, реконструкцію історичних населених пунктів під час збереження традиційного характеру середовища, реставрацію й реабілітацію об'єктів культурної спадщини, створення інженерної та транспортної інфраструктури. Це визначення розширює поняття «містобудування» за рахунок більш глобальних процесів у містобудуванні, які полягають у прогнозуванні розвитку населених пунктів і територій, плануванні територій. З цього приводу доцільно також врахувати приписи ч. 1 ст. 4 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», де зазначено, що об'єктом містобудування, зокрема, є планувальна організація території, система розселення, система взаємопов'язаного комплексного розміщення основних об'єктів промисловості, транспорту, інженерної та соціальної інфраструктури, функціональне зонування території України, її частин (груп областей), території Автономної Республіки Крим, областей, адміністративних районів, територій територіальних громад, населених пунктів, їхніх частин. Також ст. 2 Закону України «Про основи містобудування» визначено основні напрями містобудівної діяльності, серед яких згадуються: планування територій, розробка й реалізація містобудівної документації та інвестиційних програм розвитку населених пунктів і територій. Більш детально питання планування території на державному, регіональному та місцевому рівнях розкривається у ст. 11–19 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». Усі згадані процеси доцільно узагальнити до планування території на державному, регіональному та місцевому рівнях, оскільки вони охоплюють більш вузькі категорії, як-от зонування територій чи розроблення різних видів містобудівної документації. Інакше кажучи, ця істотна ознака створює базис та певні рамки для забудови території, тому, на нашу думку, повинна фігурувати у визначенні поняття «правовідносини у сфері містобудування».

Сферу містобудування як окремий блок правового регулювання також виокремлює Р. Майданик. Дослідник вважає, що розглядувана сфера охоплює суспільні відносини, які виникають у сфері територіального планування, містобудівного зонування, планування території, архітектурно-будівельного проєктування, будівництва об'єктів капітального будівництва, а також капітального ремонту, під час проведення якого зачіпають конструктивні й інші характеристики надійності та безпеки таких об'єктів, пов'язаних з правовим статусом суб'єктів відносин у містобудівній сфері [12]. Таким підходом сфера зводиться будівництва виключно до капітального будівництва, що, на нашу думку, надто звужує сферу містобудування та може призводити до плутанини між такими категоріями, як нове будівництво та капітальний ремонт. Останні на рівні державних будівельних норм і згаданих вище положень профільного Закону чітко розмежовуються та мають своє окреме регулювання.

В. Єрмоленко виокремлює будівельні, архітектурні та планувальні відносини щодо організації й розвитку територій і населених пунктів, які в законодавстві ототожнюються з містобудівними відносинами [5]. Такий підхід науковця розширює містобудівні відносини поняттям архітектурної діяльності, якою, відповідно до визначення, наведеного Законом України «Про архітектурну діяльність», є діяльність щодо створення об'єктів архітектури, яка охоплює творчий процес пошуку архітектурного рішення та його втілення, координацію дій учасників розроблення всіх складових частин проєктів з планування, забудови та благоустрою територій, будівництва (нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту) будівель і споруд, здійснення архітектурно-будівельного контролю й авторського нагляду за їхнім будівництвом, а також

виконання науково-дослідної та викладацької роботи в цій сфері. Інакше кажучи, це творчий процес, у результаті якого проєктуються та реалізуються об'єкти будівництва, що є основним об'єктом містобудування. До того ж такий підхід відповідає одному із основних напрямів містобудівної діяльності, закріпленому в ст. 2 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». В. Бевзенко та М. Сусак аналізують поняття «життєвий цикл будівництва». Авторами, зокрема, згадується й ведення містобудівного кадастру, реєстру будівельної діяльності, ліцензування господарської діяльності з будівництва, здійснення контрольно-наглядової діяльності компетентних державних органів, присвоєння адреси об'єкту будівництва, здійснення містобудівного моніторингу тощо [3, с. 308–310], що узгоджується із напрямками містобудівної діяльності, зазначеними в ст. 2 Закону України «Про основи містобудування». У цьому сенсі доцільно виділити серед істотних компонентів саме ліцензування господарської діяльності з будівництва та здійснення контрольно-наглядової діяльності компетентних державних органів, оскільки ведення різних реєстрів є більшою мірою допоміжним інструментом функціонування сфери, ніж основоположною її сутністю, а моніторинг семантично охоплюється категоріями «нагляд» і «контроль».

Висновки. Підсумовуючи сутність проаналізованих понять «містобудування», «сфера містобудування», «суспільні відносини у сфері містобудування», можна дати таке визначення правовій категорії «правовідносини у сфері містобудування». Під ними варто розуміти суспільні відносини, які регулюються нормативно-правовими актами, державними й галузевими будівельними нормами та національними стандартами, які виникають між державними органами, органами місцевого самоврядування, фізичними й юридичними особами під час планування територій на державному, регіональному та місцевому рівнях, архітектурно-будівельного проєктування, нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту об'єктів будівництва на різних стадіях життєвого циклу будівництва, що охоплює отримання вихідних даних, розроблення проєктної документації, отримання дозвільних документів для виконання підготовчих і будівельних робіт, прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, їх державну реєстрацію як об'єктів права власності, а також суспільні відносини щодо архітектурної діяльності, ліцензування сфери містобудування та здійснення архітектурно-будівельного нагляду й контролю. Адміністративно-правове регулювання сфери містобудування в такому контексті полягає в цілеспрямованому державно-владному впливі на суспільні відносини у сфері містобудування з метою їхнього врегулювання за допомогою спеціальних адміністративно-правових засобів.

Подальші наукові дослідження можуть полягати у висвітленні форм, методів і засобів адміністративно-правового регулювання сфери містобудування з урахуванням чинного архітектурного та містобудівного законодавства. Важливим аспектом подальших розвідок є аналіз стану сучасного правозастосування щодо тлумачення та казуального застосування норм, правил і стандартів у цій сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 34. Ст. 343.
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти» : наказ Мінфін України від 28.04.2001 № 205.
3. Бевзенко В., Сусак М. Публічне будівельне право України : практичний посібник. Вид. друге, змінене і доповнене. Київ : ВД «Дакор», 2024. 578 с.
4. Гуцуляк О. А. Поняття адміністративно-правового регулювання діяльності дільничних офіцерів поліції в контексті забезпечення безпеки територіальних громад. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 3. С. 38–42.
5. Єрмоленко В. М. Містобудівне право в системі права України. *Право. Людина. Довкілля*. 2019. № 4 (10). С. 85–94.
6. Загальна теорія права : підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. К. : Ваїте, 2015. 392 с.
7. Зайчук О. В., Оніщенко Н. М. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник. Вид. 2-ге., переробл. і доп. Київ : Видавництво «Юрінком Інтер», 2008. 688 с.

8. Князька Л. А. Адміністративно-правове регулювання в галузі соціального захисту населення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Акад. упр. М-ва внутр. справ. К., 2010. 20 с.
9. Кривошеїн П. П. Поняття й зміст адміністративно-правового регулювання будівництва в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 6 (1). С. 216–220.
10. Лук'янець Д. Адміністративна відповідальність у сфері містобудівної діяльності: прогрес чи деградація? *Право України*. 2023. № 2. С. 52–63.
11. Луць Л. А. Загальна теорія держави і права : навчально-методичний посібник. Київ : Видавництво «Атіка», 2008. 412 с.
12. Майданик Р. А. Містобудівне право: цивільно-правові аспекти. *Будівельне право: проблеми теорії і практики* : зб. наук. праць, м. Київ, 4 грудня 2019 року. Ч. 1 / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. К., 2019. С. 6–8.
13. Максюта А. О. Зміст адміністративно-правового регулювання діяльності Бюро економічної безпеки України. *Публічне право*. 2022. № 4 (48). С. 75.
14. Миронець І. М. Адміністративно-правове регулювання будівельної діяльності в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К., 2012. 235 с.
15. Муцко В. Ф. Адміністративно-правове регулювання безпеки дорожнього руху в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. К., 2011. 18 с.
16. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посібник. 9-е вид., зі змінами. Львів : Край, 2007. 192 с.
17. Романенко А. В. Адміністративно-правове регулювання житлової та громадської забудови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07 / Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ, 2015. 20 с.
18. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник / пер. з рос. Харків : Консум, 2001. 656 с.
19. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник / Міністерство освіти і науки України. Київ : Правова єдність, 2009. 519 с.
20. Стеценко С. Г. Адміністративне право України : навчальний посібник. Київ : Атіка, 2007. 624 с.
21. Шемшученко Ю. С. Великий енциклопедичний юридичний словник, 2-ге вид. переробл. і доповн. Київ : Вид-во «Юридична думка», 2012. 1017 с.

REFERENCES

1. Law of Ukraine on Regulation of Urban Planning Activities dated 17.02.2011 No. 3038-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2011. № 34. St. 343 [in Ukrainian].
2. Order of the Ministry of Finance of Ukraine on approval of the National Accounting Regulation (Standard) 18 "Construction Contracts" dated 28.04.2001 No. 205 [in Ukrainian].
3. Bevzenko, V. & Susak, M. (2024). *Publichne budivel'ne pravo Ukrainy : praktychnyi posibnyk* [Public Construction Law of Ukraine : Practical Guide]. 2nd ed., revised and supplemented. Kyiv : VD «Dakor». 578 p. [in Ukrainian].
4. Hutsuliak, O. A. (2023). *Poniattia administratyvno-pravovoho rehuliuвання diial'nosti dil'nychkh ofitseriv politsii v konteksti zabezpechennia bezpeky terytorial'nykh hromad* [The Concept of Administrative and Legal Regulation of District Police Officers' Activities in the Context of Ensuring the Security of Territorial Communities]. *Aktual'ni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*. No 3. 38–42 [in Ukrainian].
5. Yermolenko, V. M. (2019). *Mistobudivne pravo v systemi prava Ukrainy* [Urban Planning Law in the System of Ukrainian Law]. *Pravo. Liudyna. Dovkillia*. No. 4 (10). 85–94 [in Ukrainian].
6. *Zahal'na teoriia prava : pidruchnyk / za zah. red. M. I. Koziubry* [General Theory of Law : Textbook / ed. by M. I. Koziubra]. Kyiv : Vaite, 2015. 392 p. [in Ukrainian].
7. Zaichuk, O. V. & Onishchenko, N. M. (2008). *Teoriia derzhavy i prava. Akademichnyi kurs : pidruchnyk* [Theory of State and Law. Academic Course : Textbook]. 2nd ed., revised and supplemented. Kyiv : Yurinkom Inter. 688 p. [in Ukrainian].

8. Kniazka, L. A. (2010). Administratyvno-pravove rehuliuвання v haluzi sotsial'noho zakhystu naselennia : avtoreferat dysertatsii kand. yuryd. nauk za spets. 12.00.07 «Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo» [Administrative and Legal Regulation in the Field of Social Protection of the Population : PhD Thesis Abstract]. Academy of Management of the Ministry of Internal Affairs. Kyiv. 20 p. [in Ukrainian].
9. Kryvoshein, P. P. (2016). Poniattia i zmist administratyvno-pravovoho rehuliuвання budivnytstva v Ukraini [The Concept and Content of Administrative and Legal Regulation of Construction in Ukraine]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. Issue 6 (1). 216–220 [in Ukrainian].
10. Luk'ianets, D. (2023). Administratyvna vidpovidal'nist' u sferi mistobudivnoi diial'nosti: prohres chy dehradatsiia? [Administrative Liability in the Field of Urban Planning Activity: Progress or Degradation?]. *Pravo Ukrainy*. No. 2. 52–63 [in Ukrainian].
11. Luts, L. A. (2008). Zahal'na teoriia derzhavy i prava : navchal'no-metodychnyi posibnyk [General Theory of State and Law : Educational-Methodological Manual]. Kyiv : Atika. 412 p. [in Ukrainian].
12. Maidanyk, R. A. (2019). Mistobudivne pravo: tsyvil'no-pravovi aspekty [Urban Planning Law: Civil-Legal Aspects]. *Budivel'ne pravo: problemy teorii i praktyky* : zb. nauk. Prats, Kyiv, December 4, 2019. Part 1 / Kyiv National University of Construction and Architecture. Kyiv. 6–8 [in Ukrainian].
13. Maksyuta, A. O. (2022). Zmist administratyvno-pravovoho rehuliuвання diial'nosti Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Content of the Administrative and Legal Regulation of the Economic Security Bureau of Ukraine]. *Publichne pravo*. No. 4 (48). 75 [in Ukrainian].
14. Myronets', I. M. (2012). Administratyvno-pravove rehuliuвання budivel'noi diial'nosti v Ukraini : dysertatsiia kand. yuryd. nauk za spets. 12.00.07 [Administrative and Legal Regulation of Construction Activities in Ukraine : PhD Thesis] / Kyiv National University of Trade and Economics. Kyiv. 235 p. [in Ukrainian].
15. Mutsko, V. F. (2011). Administratyvno-pravove rehuliuвання bezpeky dorozhnoho rukhu v Ukraini : avtoreferat dysertatsii kand. yuryd. nauk za spets. 12.00.07 [Administrative and Legal Regulation of Road Traffic Safety in Ukraine : PhD Thesis Abstract] / National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Kyiv. 18 p. [in Ukrainian].
16. Rabinovych, P. M. (2007). Osnovy zahal'noi teorii prava ta derzhavy : navch. posibnyk. 9th ed., amended [Foundations of General Theory of Law and State : Textbook]. Lviv : Krai. 192 p. [in Ukrainian].
17. Romanenko, A. V. (2015). Administratyvno-pravove rehuliuвання zhytlovoi ta hromadskoi zabudovy : avtoreferat dysertatsii kand. yuryd. nauk za spets. 12.00.07 [Administrative and Legal Regulation of Residential and Public Development : PhD Thesis Abstract] / National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Kyiv. 20 p. [in Ukrainian].
18. Skakun, O. F. (2001). Teoriia derzhavy i prava : pidruchnyk [Theory of State and Law : Textbook]. Trans. from Russian. Kharkiv : Konsum. 656 p. [in Ukrainian].
19. Skakun, O. F. (2009). Teoriia prava i derzhavy : pidruchnyk [Theory of Law and State : Textbook] / Ministry of Education and Science of Ukraine. Kyiv : Pravova Yednist. 519 p. [in Ukrainian].
20. Stetsenko, S. H. (2007). Administratyvne pravo Ukrainy : navchal'nyi posibnyk [Administrative Law of Ukraine : Textbook]. Kyiv : Atika. 624 p. [in Ukrainian].
21. Shemshuchenko, Yu. S. (2012). Velykyi entsyklopedychnyi yurydychnyi slovnyk. 2nd ed., revised and supplemented [Great Encyclopedic Legal Dictionary]. Kyiv : Yurydychna dumka. 1017 p. [in Ukrainian].

A. I. Datskiv. THE CONTENT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION IN THE FIELD OF URBAN DEVELOPMENT

The relevance of studying the content of administrative and legal regulation in the field of urban development arises from the need for a deeper understanding of the specific nature of this area of public administration, which involves purposeful state intervention in the formation of spatial environments – primarily public space – through a complex system of norms, standards, rules, and

model acts. The aim of this publication is to analyze legislative and doctrinal sources in order to identify the object of legal relations in the field of urban development and to formulate a clear definition of administrative and legal regulation within this domain.

Methodologically, the study is based on the analysis of legal norms, scholarly approaches, and conceptual models of regulation, which allowed for the systematization of the concept of «legal regulation» and the distinction of the specific features of «administrative and legal regulation» in urban development as a targeted influence of the state and its institutions on social relations through specialized legal instruments.

The article summarizes doctrinal views of Ukrainian scholars concerning the content of construction and urban development activities as the object of administrative and legal regulation, encompassing the entire life cycle of construction from planning and design to commissioning and subsequent oversight and licensing. It is established that legal relations in the field of urban development are complex in nature and arise among various public administration actors, local self-government bodies, and private individuals at different stages of the development cycle. The main conclusion is that administrative and legal regulation of urban development constitutes a multi-component mechanism of purposeful state influence, aimed at organizing social relations through a system of specialized administrative and legal instruments that ensure a balance between public and private interests.

Future research perspectives include a deeper study of the forms, methods, and tools of administrative and legal regulation in urban development, taking into account modern architectural and urban planning legislation, as well as an analysis of law enforcement practices regarding the interpretation and application of legal norms, rules, and standards in this field.

Key words: administrative and legal regulation, urban development, architecture, legal relations, public administration.